

شورای برنامه‌ریزی درسی دانشگاه شیراز

برنامه درسی

مقطع: کارشناسی ارشد

رشته: مطالعات منطقه‌ای

بازنگری شده بر اساس برنامه مصوب وزارت علوم مورخ ۱۳۹۵/۹/۱۴ و تصویب شورای برنامه‌ریزی

دانشگاه شیراز مورخ ۱۳۹۸/۰۹/۱۷

برگه شماره (۱)

برگه اطلاعات مربوط به رعایت ضوابط مندرج در
دستورالعمل وزارتی واگذاری اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاهها

الف- اطلاعات کلی مربوط به دوره - رشته

- بخش: علوم سیاسی دانشکده: حقوق و علوم سیاسی
- عنوان رشته: به فارسی: مطالعات منطقه‌ای
شمال آفریقا؛ خلیج فارس
- به انگلیسی: Regional Studies MENA, Persian
- Gulf

- دوره: کارشناسی ارشد دکتری

- برنامه درسی پیشنهادی: ۱- تجدیدنظر شده با برنامه مصوب

به منظور سهولت اظهارنظر و تصمیم‌گیری اعضاء شورای برنامه‌ریزی درسی دانشگاه در مورد برنامه‌های درسی پیشنهادی، تکمیل اطلاعات خواسته‌شده در این برگه توسط بخش‌ها ضروری است.

ب- اطلاعات راهبردی (این اطلاعات هم برای برنامه درسی جدید و هم تجدیدنظر شده ضروری است)

۱- میزان هماهنگی و پاسخگویی برنامه درسی پیشنهادی به اهداف و راهبردهای کلان کشور:

۱-۱- از نظر هماهنگی با برنامه‌های کلان توسعه کشور:

- انطباق با اصل سوم قانون اساسی کشور در راستای توسعه علمی و اهمیت دادن به تقویت رویکرد دینی و ملی دانشجویان؛

- هماهنگی با سند چشم‌انداز توسعه با هدف کمک به تقویت زیرساخت‌های علمی و فکری جهت تحقق جایگاه ایران در سطح منطقه‌ای؛

- هم‌راستایی با برنامه‌های توسعه کشور به‌ویژه اصول کلی تدوین برنامه‌های توسعه با هدف کمک به ایجاد بنیان‌های فکری و علمی برای تحقق توسعه کشور از طریق ایجاد محیط باثبات سیاسی و اقتصادی در داخل و شناخت بهینه محیط بین‌الملل برای بهره‌برداری از فرصت‌ها؛
- هماهنگی و تدوین بر اساس سند دانشگاه اسلامی و توجه ویژه به اصول اساسی اخلاق، تزکیه و تدوین برنامه‌های آموزشی با تأکید بر گسترش مرزهای دانش و بر اساس مبانی اسلامی؛
- توجه به سند راهبردی دانشگاه شیراز با هدف بین‌المللی کردن دانشگاه، توسعه حوزه‌های بینا رشته‌ای و به‌روزرسانی توانایی اعضای هیئت علمی و دانشجویان برای مشارکت در مجامع بین‌المللی.

۲-۱- از نظر پاسخگویی به نیازهای جامعه در بخش صنعت، خدمات و کشاورزی:

با توجه به عدم ارتباط مستقیم رشته علوم سیاسی به حوزه صنعت و کشاورزی، صرفاً در حوزه خدمات این برنامه می‌تواند زمینه‌های مقدماتی آمادگی نیروی انسانی برای ارائه خدمات مشاوره‌ای در سطح کلان و مدیریت اجرایی را فراهم سازد.

۲- دلایل و ضرورت پیشنهاد برنامه درسی (جدید یا تجدیدنظر شده):

۲-۱- مشکلات برنامه درسی قبلی:

- همگام و به‌روز نبودن با تحولات داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی؛
- همگام نبودن با برنامه درسی دانشگاه‌های معتبر خارجی؛

۲-۲- تغییرات و پیشرفت‌های صورت گرفته در حوزه علم و فناوری:

- به‌روز شدن عناوین و سرفصل دروس مطابق با تحولات داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی در دانشگاه‌های ایران و جهان
- بین‌رشته‌ای شدن دروس مصوب دانشگاه‌های ایران و جهان
- کاربردی و کارگاهی شدن دروس مصوب دانشگاه‌های ایران و جهان
- متنوع شدن منابع موجود در سیلابس درسی دانشگاه‌های ایران و جهان
- بومی‌نگری در سرفصل دروس مصوب دانشگاه‌های ایران و جهان

۳- شایستگی‌های پایانی دانش‌آموختگان این دوره - رشته:

۳-۱- دانشی (توانایی‌های ذهنی و شناختی در فهم مبانی، اصول، فرایندها، تئوری‌ها و ...):

- تقویت توانایی اندیشیدن به مسائل و پرهیز از آفت حفظیات صرف؛

-تقویت شناخت مبانی رشته با رویکرد بینا رشته‌ای؛
همراه سازی شناخت تئوری‌ها با مسائل مبتلابه انضمامی جهت تقویت درک عمیق‌تر از موضوعات.

۲-۳- مهارتی (توانایی‌های فیزیکی برای انجام فعالیت‌ها و وظایف مرتبط):

-تقویت توان تحلیل مسائل و جلوگیری از توصیف صرف؛
-شناخت عمیق مسائل راهبردی کشور و ایجاد زمینه مقدماتی برای ارائه مشاوره در سطوح کلان؛
-ایجاد زمینه‌های اولیه شناخت به‌عنوان پیش‌زمینه تصدی سمت‌های مرتبط اجرایی و تقنینی.

۳-۳- نگرشی / بینشی (احساسات یا عواطف/ تعهد/ نسبت به کسی یا چیزی):

-تقویت رویکرد اسلامی به‌عنوان جهان‌بینی اصلی کشور؛
-همراه سازی نگرش اسلامی با اولویت‌های کشور و منافع ملی و کمک به ارتقای این نگرش در چشم‌انداز فکری دانشجویان.
-اهمیت یافتن مسائل کشور با نگاه حل‌المسائل برای دانشجویان و تقویت ضرورت آن در نگرش‌های فردی و جمعی؛
-اهمیت یافتن رویدادهای منطقه‌ای و بین‌المللی برای دانشجویان با هدف شناخت و تفکر درباره آن.

۳-۴- **مشاغل مرتبط:** نظر به تقویت مباحث نظری و شناختی از یک‌سو و مهارت‌محوری در برخی از دروس، دانشجویان قادر به اخذ موقعیت‌های شغلی مناسب‌تر نسبت به گذشته خواهند بود. هرچند، کاهش فرصت شغلی برای فارغ‌التحصیلان علوم سیاسی که برای تمامی رشته‌ها نیز رخ داده، تهدیدی برای اجرای برنامه جدید تلقی می‌شود. باین‌حال مشاغل مرتبط عبارت‌اند از:

- مدرس مدارس و مؤسسات و مراکز آموزشی
- کارشناس پژوهشی در مؤسسات و مراکز پژوهشی
- کارشناس فرهنگی، سیاسی و عقیدتی در ادارات و معاونت‌های مختلف اعم از استانداری‌ها، فرمانداری‌ها، بخشدارها و ...
- کادر دیپلماتیک و اداری برای وزارت خارجه

۴- ملزومات طراحی و اجرای برنامه درسی:

۴-۱- منابع مورد استفاده در طراحی برنامه درسی:

- سرفصل‌های اولیه شورای تحول و وزارت علوم و پژوهشگاه علوم انسانی
- سرفصل‌های مقدماتی تهیه‌شده توسط دانشگاه‌های سرآمد داخلی
- بهره‌گیری از سرفصل‌های نمونه دانشگاه‌های معتبر خارجی
- نظرات و پیشنهادهای اساتید و کارشناسان مجرب داخلی

۲-۴- امکان‌ات مورد نیاز برای اجرای برنامه درسی:

۴-۲-۱- فضای آموزشی: کلاس‌های برخوردار از اینترنت، ویدئوپروجکشن و تجهیزات صوتی

مناسب

۵- تفاوت های برنامه درسی پیشنهادی با برنامه قبلی (بر حسب نیاز، می توان از ردیف های هر مورد کم و یا به آن افزوده شود) *

وضعیت	ردیف	عنوان درس / دروس	دلایل / مزایا
تغییر عنوان	۱	تحولات نظری در روابط بین الملل، جهانی شدن و منطقه گرایی	تغییر عنوان به نظریه های روابط بین الملل و مطالعات منطقه ای
	۲	سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران	تغییر عنوان به سیاست خارجی ایران
	۳	نظام امنیت بین المللی و منطقه ای	تغییر عنوان به امنیت جهانی و منطقه ای
	۴	اقتصاد سیاسی بین الملل	تغییر عنوان به سمینار اقتصاد سیاسی بین الملل
	۵	فرهنگ، ملیت و قومیت در منطقه خلیج فارس	تغییر عنوان به جامعه شناسی سیاسی، فرهنگی و قومی منطقه خلیج فارس
	۶	فرهنگ، ملیت و قومیت در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا	تغییر عنوان به جامعه شناسی سیاسی، فرهنگی و قومی منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا
	۷	اقتصاد سیاسی و روابط تجاری در منطقه خلیج فارس	تغییر عنوان به اقتصاد سیاسی خلیج فارس
	۸	اقتصاد سیاسی و روابط تجاری در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا	تغییر عنوان به اقتصاد سیاسی خاورمیانه و شمال آفریقا
	۹	اقتصاد انرژی و منابع طبیعی در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا	تغییر عنوان به سیاست و امنیت انرژی در خاورمیانه و شمال آفریقا

* نظر به تعریف و تمرکز بر دو گرایش «مطالعات خلیج فارس» و «مطالعات خاورمیانه و شمال آفریقا»، درس های این دو گرایش مورد بازبینی قرار گرفت.

تغییر عنوان به سیاست و امنیت انرژی در خلیج فارس		اقتصاد انرژی و منابع طبیعی در خلیج فارس	۱۰	
رعایت حدنصاب دروس کارشناسی ارشد . سرفصل‌های این درس در دروس «سیاست خارجی ایران» و «نظریه‌های روابط بین‌الملل و مطالعات منطقه‌ای» لحاظ شد.		سیاست بین‌الملل	۱۱	حذف شده
رعایت نمودن سقف واحدهای دانشگاه شیراز	از ۴ واحد به ۲ واحد	زبان تخصصی	۱	تغییر واحد (کاهش / افزایش)
			۲	
			۳	
			۴	

تعداد واحدهای درسی:

تعداد کل واحدهای درسی در دوره کارشناسی ارشد مطالعات منطقه‌ای ۲۸ واحد به شرح زیر است:

- دروس الزامی: ۱۲ واحد

- دروس انتخابی: ۱۰ واحد

- پایان‌نامه: ۶ واحد

دروس پیش نیاز دانشجویان کارشناسی ارشد دارای مدرک کارشناسی غیر مرتبط

مطالعات منطقه ای

ردیف	نام درس	تعداد واحد
۱	اصول روابط بین الملل ۱ یا ۲	۲
۲	حقوق بین الملل عمومی	۲
۳	سازمان های بین المللی	۲
۴	مبانی اقتصادی سیاست	۲
۵	تحلیل روابط خارجی ایران پیش از انقلاب اسلامی	۲
۶	مسائل راهبردی و امنیتی در روابط بین الملل	۲
۷	سیاست خارجی ج.ا.ا.	۲
۸	مسائل اقتصادی سیاسی انرژی در ایران	۲
۹	خلیج فارس و مسائل ایران	۲
۱۰	تحولات سیاسی اجتماعی ج.ا.ا.	۲

*دانشجویان باید از بین دروس فوق جمعا ۱۰ واحد را بگذرانند .

*حدالقل نمره در دروس جبرانی ۱۲ می باشد .

*دروس جبرانی در معدل محاسبه نمی شود .

الف: دروس الزامی

توضیحات	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
	۳۲		۳۲	۲	روش پژوهش در مطالعات منطقه‌ای	
	۳۲		۳۲	۲	سیاست بین‌الملل	
	۳۲		۳۲	۲	نظریه‌های روابط بین‌الملل و مطالعات منطقه‌ای	
	۳۲		۳۲	۲	سیاست خارجی ایران	
	۳۲		۳۲	۲	سمینار اقتصاد سیاسی بین‌الملل	
	۳۲		۳۲	۲	امنیت جهانی و منطقه‌ای	
				۱۲	جمع	

ب- دروس انتخابی

تفکیک دروس اختیاری صرفاً به منظور هدایت دانشجویان برای انتخاب رشته‌های مورد علاقه در مقطع دکتری است، ولی الزامی در انتخاب همه دروس اختیاری از یک حوزه مطالعاتی نیست. دانشجو موظف است حداقل ۱۰ واحد از این دروس را اخذ کند.

ب-۱- دروس انتخابی مطالعات منطقه‌ای خلیج فارس

توضیحات	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
	۳۲		۳۲	۲	سیاست و حکومت در منطقه خلیج فارس	۱
	۳۲		۳۲	۲	جغرافیای سیاسی منطقه خلیج فارس	۲
	۳۲		۳۲	۲	جامعه‌شناسی سیاسی، فرهنگی و قومی در خلیج فارس	۳
	۳۲		۳۲	۲	تاریخ سیاسی و روابط بین‌الملل در منطقه خلیج فارس	۴
	۳۲		۳۲	۲	روابط ایران و کشورهای حوزه خلیج فارس	۵
	۳۲		۳۲	۲	اقتصاد سیاسی خلیج فارس	۶
	۳۲		۳۲	۲	سیاست و امنیت انرژی در خلیج فارس	۷
	۳۲		۳۲	۲	امنیت خلیج فارس و نظام بین‌الملل	۸
	۳۲		۳۲	۲	کشورهای منطقه خلیج فارس و سازمان‌های بین‌المللی	۹
	۳۲		۳۲	۲	سمینار مسائل روز	۱۰
	۳۲		۳۲	۲	تحقیق آزاد	۱۱
	۳۲		۳۲	۲	کارورزی	۱۲
	۳۲		۳۲	۲	آشنایی با زبان‌های محلی	۱۳

ب-۲- دروس انتخابی مطالعات منطقه‌ای خاورمیانه و شمال آفریقا

توضیحات	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
	۳۲		۳۲	۲	سیاست و حکومت در خاورمیانه و شمال آفریقا	۱
	۳۲		۳۲	۲	جغرافیای سیاسی خاورمیانه و شمال آفریقا	۲
	۳۲		۳۲	۲	جامعه‌شناسی سیاسی، فرهنگی و قومی در خاورمیانه و شمال آفریقا	۳
	۳۲		۳۲	۲	تاریخ سیاسی و روابط بین‌الملل در خاورمیانه و شمال آفریقا	۴
	۳۲		۳۲	۲	روابط ایران و کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا	۵
	۳۲		۳۲	۲	اقتصاد سیاسی خاورمیانه و شمال آفریقا	۶
	۳۲		۳۲	۲	سیاست و امنیت انرژی در خاورمیانه و شمال آفریقا	۷
	۳۲		۳۲	۲	امنیت خاورمیانه و شمال آفریقا و نظام بین‌الملل	۸
	۳۲		۳۲	۲	کشورهای منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا و سازمان‌های بین‌المللی	۹
	۳۲		۳۲	۲	سمینار مسائل روز	۱۰
	۳۲		۳۲	۲	تحقیق آزاد	۱۱
	۳۲		۳۲	۲	کارورزی	۱۲
	۳۲		۳۲	۲	آشنایی با زبان‌های محلی	۱۳